

بسمه تعالی

گزارش ویژه تحلیل فضای مجازی استان چهارمحال و بختیاری

بازه زمانی رصد: ۴ لغایت ۱۷ مهرماه ۱۴۰۵

منبع داده‌ها: سامانه‌های پایش رسانه‌ای و پلتفرم‌های اجتماعی (داخلی و خارجی)

۱. خلاصه مدیریتی

محورهای اصلی دو هفته اخیر: نیمه اول مهرماه در استان با دو رویداد تقویمی و میدانی مهم پیوند خورد: نخست، برنامه‌ها و رویدادهای مربوط به هفته فراجا (با محوریت مواضع فرماندهی انتظامی استان پیرامون رویکرد پیشگیرانه و اقدامات ایجابی و برنامه‌های عمومی نظیر همایش پیاده‌روی شهرگرد)؛ دوم، انعکاس مانورها و برنامه‌های اقتدار آفرین بسیج و سپاه حضرت قمر بنی‌هاشم (ع) (نظیر رزمایش میدانی «جان‌فدایان بام ایران»). در کنار این محورها، مسائل بومی پایدار استان شامل منابع آب، مطالبات معیشتی بازاریان و کارگران، و وضعیت پروژه‌های عمرانی زیربنایی، زمینه اصلی گفتگوهای محلی را تشکیل داده‌اند.

• جمع‌بندی جهت‌گیری افکار عمومی:

- نسبت به امنیت و نیروهای مسلح/انتظامی (مثبت تا خنثی): نگاه غالب مردم نسبت به تلاش‌های انتظامی و کشف جرائم خشن و سرقتها توأم با قدردانی است؛ با این حال، در بخش انضباط ترافیکی یا برخی اصطکاک‌های شهری، لحن کاربران به سمت مطالبه‌گری تغییر می‌یابد.
- نسبت به مسائل عمومی و اجرایی استان (خنثی متمایل به منفی/انتقادی): فشار اقتصادی، تورم محلی و حساسیت تاریخی نسبت به حوزه آبخیز و پروژه‌های انتقال آب، ظرفیت انتقادی بالایی در محتواهای خودجوش مردمی ایجاد کرده است.

۲. تصویر کلی فضای مجازی استان

- حجم کل تولید محتوا: حجم انتشار در دو هفته گذشته در مقایسه با ماه‌های گذشته متوسط متمایل به افزایشی بوده است؛ انگیزه اصلی رشد حجم محتوا، مناسبت‌های انتظامی و رزمایش جان‌فدا اوایل مهر و بازگشایی کامل مدارس و دانشگاه‌ها بوده است.
- موضوعات پربسامد و پربحث:

۱. رویدادهای هفته نیروی انتظامی، گزارش کشفیات پلیس و خدمات گذرنامه/پلیس+۱۰.
۲. نمایش قدرت دفاعی و گزارش‌های تصویری رزمایش جان‌فدایان بام ایران در رسانه‌های استانی.
۳. مطالبات زیرساختی و توسعه‌ای (آب شرب و کشاورزی در شهرستان‌های بروجن، لردگان و سامان، و پروژه‌های راه‌سازی).

۴. اخبار حوادث رانندگی در جاده‌های کوهستانی استان و مطالبات ایمن‌سازی راه‌ها.

- نرخ مشارکت کاربران: در صفحات عمومی اینستاگرام و کانال‌های پر مخاطب تلگرام بومی، سطح واکنش‌ها به شکل پسندیدن (لایک) و ارسال پیام در بخش نظرات در خبرهای حادثه‌ای و امنیتی بالا، و در اخبار اداری و بیانیه‌های رسمی پایین‌تر متوسط برآورد می‌شود.

۳. تحلیل محتوایی

- موضوعات حساس و مستعد چالش:

- مسئله آب و محیط‌زیست: هرگونه شایعه یا خبر پیرامون طرح‌های جدید انتقال آب حوضه کارون و زاینده‌رود به سرعت قابلیت فعال‌سازی احساسات منطقه‌ای و قومی را دارد.
- مواجهه با جرائم خرد و امنیت اجتماعی: تاخیر در واکنش به اخبار نزاع‌های احتمالی محلی یا سرقت‌ها می‌تواند توسط کانال‌های غیررسمی بزرگ‌نمایی شود و احساس ناامنی را افزایش دهد.

- مطالب حمایتی و تثبیت‌کننده امنیت:

- بازتاب پیام‌های فرماندهی انتظامی استان با تأکید بر «اولویت پیشگیری و برخورد ایجابی بر رویکرد سلبی»، برخورد مثبتی در میان نخبگان و اصناف داشته و چهره‌ای منعطف و قانون‌مدار از پلیس ثبت کرده است.
- نمایش اقتدار و آمادگی رده‌های مقاومت و سپاه استانی در قالب مانورها، حس پایداری امنیت را تقویت کرده است.

- دغدغه‌ها و مطالبات اصلی مردمی:

- درخواست افزایش گشت‌های خودرویی و انتظامی در مناطق حاشیه‌ای شهرکرد، فارسان و لردگان.
- تسریع در حل و فصل پروژه‌های معطل‌مانده اداری و کنترل قیمت اقلام مصرفی در بازارهای محلی.

۴. بازیگران مؤثر و جریان‌سازان

۱. کانال‌های خبری غیررسمی با نام‌های محلی: کانال‌های تلگرامی و صفحات اینستاگرامی منتسب به شهرستان‌ها (لردگان، بروجن، فارسان، کوهرنگ و ...) معمولاً پیش از رسانه‌های رسمی رویدادهای انتظامی یا حوادث را بازنشر می‌کنند و جریان اولیه افکار عمومی را می‌سازند.
۲. پایگاه‌ها و خبرگزاری‌های معتبر استانی: خبرگزاری‌هایی چون ایرنا، مهر، ایسنا، فارس و صداوسیما محلی در تنظیم سندیت و تثبیت روایت رسمی رویدادها (به‌ویژه بیانات فرماندهان ارشد انتظامی و سپاه) نقش ستون فقرات خبری را دارند.
۳. فعالان بومی دغدغه‌مند و محیط‌زیستی: این افراد در بزنگاه‌های اجتماعی (به‌خصوص پروژه‌های عمرانی یا زیست‌محیطی) توان بالایی در جلب همراهی کاربران استانی دارند.

۵. تفکیک و ارزیابی پلتفرمی

نام پلتفرم	نوع غالب محتوا	جامعه مخاطب	وضعیت لحن عمومی
اینستاگرام	ویدیوهای کوتاه، اخبار حوادث، بازتاب مراسم‌ها، طنزهای اجتماعی و محلی	طیف وسیع عموم مردم به ویژه جوانان و بانوان	احساسی، حساس به اخبار فوری، مستعد شایعه
تلگرام	کانال‌های خبری بومی، مطالبات شهرستانی، مباحث محلی طایفه‌ای و صنفی	قشر مطالبه‌گر، فرهنگیان، فعالان صنفی و محلی	تحلیلی، نقادانه و سریع در باز نشر حواشی
توییتر (X)	جهت‌دهی سیاسی، مباحث هویتی و کلان، واکنش نخبگان به سیاست‌های کشوری	فعالان سیاسی، روزنامه‌نگاران و طیف‌های حزبی	صریح، قطبی‌شده و انتقادی
ایتا و رویکا	پوشش بیانات رسمی، فرهنگ جهاد و شهادت، برنامه‌های مساجد و مدارس	جامعه مذهبی، بدنه بسیج، کارمندان و خانواده‌ها	همسو، حمایتی و متمرکز بر ارزش‌های بومی
بله، سروش، آی‌گپ	عمدتاً امور اداری، خدمات بانکی، اطلاعیه‌های آموزشی و حلقه‌های کاری	عموم کارمندان، معلمان و دانشجویان	غیربحثی، خنثی و خدماتی
سایت‌های خبری استانی	پوشش نشست‌های خبری استاندار، فرماندهان نظامی و انتظامی	مدیران، پژوهشگران و آرشیو رسانه‌ای	رسمی، بازتاب‌دهنده مواضع حاکمیتی

۶. فرصت‌ها، تهدیدها و ریسک‌های احتمالی

• فرصت‌ها:

- تمایل افکار عمومی به آرامش، آسایش و برخورد مقتدرانه با اراذل و باندهای قاچاق، سرمایه اجتماعی مهمی برای پلیس است.
- بستر پیام‌رسان‌های داخلی امکان ارتباط مستقیم، سریع و بی‌واسطه مدیران و فرماندهان با خانواده‌ها و گروه‌های مرجع محلی را فراهم کرده است.

• تهدیدها و ریسک‌ها:

- ریسک خلاء اطلاع‌رسانی اولیه: در صورت وقوع هرگونه نزاع، حادثه ناگوار جاده‌ای یا رویداد غیرمترقبه، تعلل رسانه‌ای نهادهای رسمی موجب پر شدن فضا توسط روایت‌های هیجانی و بعضاً تحریک‌کننده در کانال‌های خارجی خواهد شد.
- پیوند زدن مطالبات صنفی و اقتصادی به مسائل قومیتی و منطقه‌ای توسط کانال‌های با انگیزه حاشیه‌سازی.

۷. پیشنهادات اجرایی برای تصمیم‌سازان استانی

۱. پاسخگویی سریع و روایت اول در حوادث: حوزه معاونت اجتماعی و اطلاع‌رسانی فراجا و سپاه استان، هنگام بروز وقایع امنیتی یا حوادث مهم، ظرف حداکثر ۱ تا ۲ ساعت اولیه اطلاعیه چندخطی، شفاف و اطمینان‌بخش منتشر نماید تا مانع تولید اخبار جعلی شود.
۲. برجسته کردن دستاوردهای ملموس به زبان مردم: به جای ارائه آمارهای خشک اداری، پرونده‌های موفق پلیس در کشف کلاهبرداری‌ها، دستگیری باندهای سارقین و خدمات مردمیاری بسیج و نیروهای مسلح در قالب ویدیوهای کوتاه ۱ دقیقه‌ای منتشر شود.
۳. پاسخ غیرتقابلی به دغدغه‌های معیشتی و زیربنایی: مدیران اجرایی استان پیرامون طرح‌های آب و راه، گزارش‌های پیشرفت ملموس و شفاف ارائه دهند و از سخنان مبهم که زمینه تفسیر ناصواب می‌سازد پرهیز کنند.

۸. الزامات و پیشنهادات امنیتی و صیانتی

۱. رصد شبانه‌روزی بسترهای غیررسمی برای کشف سرنخ‌های امنیتی: ایجاد گروه کاری مشترک پایش برای کشف زود هنگام فراخوان‌های تجمعات غیرقانونی، اختلافات محلی و طایفه‌ای، و پیشگیری از تبدیل تنش‌های مجازی به درگیری‌های میدانی.
۲. صیانت سایبری از زیرساخت‌ها و مسئولان استانی:
 - اجرای پروتکل‌های حفاظت اطلاعات شخصی و پرهیز از انتشار تصاویر برنامه‌های میدانی، تردها یا جلسات حساس فرماندهان بدون هماهنگی حفاظتی در شبکه‌های عمومی.
 - پایش مستمر جهت جلوگیری از جعل هویت فرماندهان و صفحات رسمی انتظامی-نظامی در اینستاگرام و تلگرام توسط افراد شیاد یا معاند.
۳. توسعه ظرفیت پاسخ هوشمند در بحران: تدوین سناریوهای اقدام فوری جهت اطلاع‌رسانی جایگزین در زمان اختلالات شبکه‌ای یا موج‌سازی‌های رسانه‌ای هماهنگ از خارج از کشور.
۴. آگاه‌سازی پرسنل و خانواده‌ها پیرامون مهندسی اجتماعی: آموزش مستمر نیروهای وظیفه و کادر درباره خطرات درج موقعیت مکانی (Location) و تصاویر محیط‌های نظامی و اداری در شبکه‌های اجتماعی خارجی و پلتفرم‌های تعاملی.